

DAGVERSLAG JUBILEUM EFFECTIEF ONDERWIJS

Sneek, 14 december 2017

Drukbezoekt jubileumsymposium over Passend Onderwijs

Bas Haring over passend onderwijs: “Maak gebruik van onkunde”

Het Sneeker onderwijscentrum Effectief Onderwijs vierde haar 10 jarig jubileum met een symposium over passend onderwijs. Een indrukwekkend kwartet sprekers belichtte het onderwerp vanuit diverse invalshoeken. Over een conclusie warden sprekers het eens: samen kan er heel veel beter.

Prof. Dr. Bas Haring (hoogleraar, auteur, columnist, presentator, bekend van het televisieprogramma Proefkonijnen), beet het spits af. Hij zette zijn filosofische bril op en liet het publiek nadenken over wat de term ‘passend’ eigenlijk inhoudt. Bedoelen we met passend het beste voor ieder kind, zoals een ouder dat wenst? Bedoelen we passend voor de leerkracht, die een klas vol kinderen heeft met uiteenlopende kenmerken en behoeften? Of is het passend gericht op een overheid, die een economie draaiende wil houden en met passend onderwijs mensen wil opleiden die deze ambitie kunnen realiseren?

Geef zelf invulling aan de vage term Passend Onderwijs

De term passend is vaag en multi-interpretabel. En daar kun je over klagen. Je kan klagen over de ‘Haagse klik die nog nooit voor een klas heeft gestaan’. Maar liever ziet Haring dat je er gebruik van maakt. “Als je weet dat een term met opzet vaag is omschreven door een overheid en niemand precies weet wat er mee wordt bedoeld, dan geeft dat ruimte voor interpretatie”. En het advies van de volksfilosoof is dan ook gebruik te maken van die ruimte, door er een eigen invulling aan te geven. Nederland heeft een liberale wijze van toezichthouden en er zijn diverse voorbeelden van scholen die de vrijheid nemen om een volstrekt eigen draai te geven aan (passend) onderwijs. Daarbij zou je juist moeten opkomen voor de ‘zwakkeren’, de leerlingen die extra tijd en aandacht nodig hebben om ‘mee te komen’. De liberale invalshoek meer te investeren ‘aan de bovenkant’ van de leerlingpopulatie, omdat dat het meest op zou leveren (zelfs voor de ‘achterblijvers’), is nooit aangetoond effectief gebleken. Doelgerichte investeringen in achterblijvers, leveren wel aangetoond iets op voor de ‘achterblijvers’. Het levert op den duur zelfs een fikse kostenbesparing op voor een maatschappij.

Neem de tijd voor Passend Onderwijs

En daarmee gaf Haring een voorzet aan de tweede spreker op het jubileumsymposium, hoogleraar orthopedagogiek en klinische onderwijskunde aan de Rijksuniversiteit in Groningen, prof. dr. Alexander Minnaert. Minnaert heeft veel onderzoek gedaan naar passend onderwijs en benadrukt dat passend onderwijs een proces is. “We zijn *op weg naar* passend onderwijs en dat betekent met vallen en opstaan werken aan verbeteringen. Want de invoering van passend onderwijs is complex. Er zijn diverse belangen en veel verschillende actoren moeten het eens worden over een koers en

over een interpretatie van wat goed passend onderwijs inhoudt. En hetgeen in dat complexe proces van de leerkracht wordt verwacht is verre van eenvoudig. Niet in de laatste plaats omdat het meten van resultaten een nadrukkelijke wens is vanuit de overheid". Een volstrekt onrealistische en zelfs 'perverse' trend, volgens Minnaert. "Je kan niet verwachten dat er een jaar na de invoering positieve resultaten worden gemeten. Als de overheid op basis van Brits onderzoek naar verkeersveiligheid besluit dat links rijden veiliger is, dan kan men de dag er na geen positieve resultaten meten. Sterker nog, de verkeersveiligheid zal in eerste instantie achteruitgaan. Zeker wanneer maar de helft van de bestuurders in het Nederlandse verkeer, kennis heeft genomen van de maatregel". Passend onderwijs ontwerpen en organiseren kost tijd. Neem die tijd en neem de vrijheid om kleine initiatieven te lanceren die een stapje richting passend onderwijs betekenen. Werk samen en durf, want er is aantoonbaar veel verbetering mogelijk.

Succesvolle samenwerking onderwijs- en zorginstellingen

Dat er ook in Nederland prachtige voorbeelden zijn van succesvolle initiatieven rond passend onderwijs, werd door prof. dr. Wied Ruijsenaars getoond. Hij ging als derde spreker naadloos verder waar Alexander Minnaert was gestopt. Goede voorbeelden, met aantoonbare resultaten op allerlei niveaus, maar vooral op het niveau van leerlingen. In Limburg is een meerjarig preventieproject opgestart en na de eerste twee jaar zijn de resultaten spectaculair. Het betreft een regionale samenwerking van onderwijs- en zorginstellingen, waarbij leerlingen al op zeer jonge leeftijd extra aandacht krijgen bij het leren lezen. Leerlingen krijgen waar nodig extra zorg *in* de groep, welke afkomstig is van bijvoorbeeld gz instellingen. Er worden spreekuren georganiseerd op reguliere basisscholen, waarbij specialisten aangedragen casussen samen met de leerkrachten bespreken. Er worden ouders, assistenten, vrijwilligers en intern begeleiders bij betrokken, met als doel zoveel mogelijk achterstand te voorkomen.

En dat is een fundamenteel andere insteek dan nu in Nederland het geval is doorgaans. "In Nederland moeten leerlingen eerst achterlopen. Pas na een vastgestelde achterstand van 1 of 2 jaar, wordt er een plan opgesteld. Dat is in veel gevallen onnodig tijdverlies en schadelijk. Wanneer je in een vroegtijdig stadium (groep 2 t/m 4) preventief zorgt voor intensieve en gerichte begeleiding en samenwerking tussen al de verschillende actoren, heb je minder zittenblijvers, minder verwijzing en zelfs minder leerlingen met een diagnose 'dyslexie'. Fundamenteel is de absolute wil en ambitie van verschillende instanties (zorg, onderwijs, gemeenten) om duurzaam samen te werken in het belang van de leerling. Als die wil er is, dan is het zaak om inzicht te krijgen in elkaars belang en perspectief, om vervolgens goede afspraken te maken over een organisatie-model.

Overleg vanuit creativiteit

En dat was weer een voorzet voor de laatste spreker, Rob de Haas. Veranderaar, creatief denker en schrijver van het boek *Ongewoon goed vergaderen*. Om samenwerkingen, zoals door de eerste drie sprekers zijn aanbevolen, van de grond te krijgen is de opzet van het overleg een belangrijke succesfactor. Het 'arrangeren' van die overleggen kan volgens De Haas veel creatiever en (daardoor) doelmatiger. De Haas gaf de bezoekers een aantal eenvoudige tips om dergelijke overleggen op een creatieve wijze aan te vliegen, wat ter plekke werd geoefend. Symposiumbezoekers uit het

onderwijs, gemeenten, gebiedsteams en het bedrijfsleven konden op deze manier ervaren hoeveel potentie er ligt in samenwerken vanuit creativiteit.

De mensen van Effectief Onderwijs hopen dat de boodschap van Bas Haring: 'maak gebruik van de onkunde' in de praktijk zal leiden tot mooie initiatieven en samenwerkingen, zodat de leerlingen hier van kunnen profiteren. Zeker de leerlingen die dat het hardst nodig hebben.

Dat er creatieve mensen aanwezig waren bleek ook zeker tijdens 'de roast' van Effectief Onderwijs. Na het 'serieuze gedeelte' was er ruimte voor humor en tot hilariteit van de zaal werd Effectief Onderwijs door verschillende ex-medewerkers, cursisten, bestuurders, directeuren en andere betrokkenen op de hak genomen. De jubileumfestiviteiten werden afgesloten met een borrel en rock 'n roll van de band Hay Fever.

Effectief Onderwijs is een not-for-profit organisatie en geeft scholing en advies aan scholen in specialistisch en regulier onderwijs. Met passie voor kinderen met een speciale onderwijsbehoefte, werken we aan de verbetering van onderwijskwaliteit. Effectief Onderwijs werd in 2007 opgericht door Rudy Rienstra en is gevestigd in het centrum van Sneek.

MEER INFORMATIE

www.effectiefonderwijs.nl. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Ate de Boer (a.deboer@effectiefonderwijs.nl / 06 21836547).